
СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ І ПЛАНУВАННЯ ЯК ЗАСОБИ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ КЕРІВНИКІВ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ

НАЗАРЧУК Юрій

аспірант, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, Україна

STRATEGIC MANAGEMENT AND PLANNING AS A MEANS OF DEVELOPING THE MANAGEMENT POTENTIAL OF HEADS OF STRUCTURAL UNITS

Yuriy NAZARCHUK

Postgraduate student, Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0003-0780-0580>

jokermania363@gmail.com

В умовах динамічного розвитку сучасних освітніх організацій, зростання конкуренції та необхідності адаптації до змін, з метою врахування динамічності та непередбачуваності діяльності управлінського апарату, стратегічне управління стає невід'ємною складовою ефективного керівництва. Для керівників структурних підрозділів, які відповідають за досягнення конкретних цілей і завдань, володіння навичками стратегічного управління та планування є критично важливим для розвитку їхнього управлінського потенціалу. Ефективне стратегічне планування дозволяє керівникам структурних підрозділів формувати довгострокові цілі, підвищувати адаптивність організації та забезпечувати стабільний розвиток. Дослідження стратегічного управління та його впливу на розвиток управлінського потенціалу є актуальним завданням сучасної науки управління.

Дослідженням теоретичних та практичних засад стратегічного управління та планування присвячені праці як зарубіжних так українських науковців, зокрема, М. Альберта, В. Василенко, Л. Забродської, Л. Калініної, М. Мескона, С. Оборської, А. Томпсона, А. Стрікланда, А. Чандлера, З. Шершньової, Ф. Хедоурі та ін.

Як зазначають Л. Калініна та Є. Коваленко «стратегічне управління – це діяльність, яка забезпечує створення та підтримку стратегічної відповідності між цілями організації, її потенціалом і можливостями у зовнішньому середовищі, що дає можливість організації добиватися конкурентних переваг, виживати у довгостроковій перспективі, досягаючи при цьому, своїх цілей» [3].

Отже, стратегічне управління будемо розглядати як один із ключових факторів розвитку управлінського потенціалу. Так, це процес визначення місії, цілей і стратегій

організації, а також їх реалізація через планування, організацію, мотивацію та контроль. Воно передбачає аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища, визначення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз, а також розробку стратегічних ініціатив для досягнення конкурентних переваг [1; 2; 3; 4; 5].

Управлінський потенціал керівника проявляється в його здатності приймати оптимальні рішення, адаптуватися до змін і впроваджувати інновації. Відповідно, можна представити розвиток управлінського потенціалу керівників структурних підрозділів через стратегічне управління як процес формування стратегічного мислення, розвиток лідерських якостей, підвищення організаційної компетентності, розвиток комунікативних навичок тощо, що характеризується здатністю аналізувати ситуацію, прогнозувати зміни, визначати пріоритети та приймати обґрунтовані рішення; мотивувати команду, формувати спільне бачення, делегувати повноваження та досягати поставлених цілей; ефективно планувати, організовувати, контролювати та координувати діяльність підрозділу, ефективно спілкуватися з різними стейкхолдерами, вести переговори, презентувати ідеї та вирішувати конфлікти.

Відповідно, основні етапи стратегічного управління та їх вплив на розвиток управлінських компетентностей передбачає аналіз середовища – вивчення зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на діяльність підрозділу, розвиток аналітичних та прогностичних здібностей; визначення місії, цілей та стратегій – формування стратегічного бачення та розробка стратегічних ініціатив, розвиток стратегічного мислення та лідерських якостей; планування та розробка альтернативних стратегій розвитку: розробка детальних планів дій для реалізації стратегії, розвиток організаційної компетентності та навичок планування; реалізація стратегії: впровадження стратегічних ініціатив у діяльність підрозділу, оцінка і вибір оптимальної стратегії; впровадження стратегії, розвиток лідерських якостей, організаційної компетентності та навичок управління змінами; контроль та оцінку: моніторинг виконання планів і досягнення цілей, аналіз результатів та коригування стратегії, розробка альтернативних стратегій розвитку, розвиток навичок контролю, оцінки та прийняття рішень [1; 2; 3; 4; 5].

Забезпечення керівників структурних підрозділів відповідними компетенціями в управлінні цими процесами підвищує їхню ефективність і сприяє розвитку лідерських якостей.

Розвиток управлінського потенціалу керівників структурних підрозділів через стратегічне планування формує здатність розробляти детальні плани, визначати пріоритети, розподіляти ресурси та координувати діяльність; приймати рішення, нести відповідальність за їх наслідки та самостійно вирішувати проблеми; ефективно планувати та використовувати час для досягнення поставлених цілей; мотивувати команду до досягнення спільних цілей та залучати її до процесу планування.

Стратегічне планування сприяє розвитку таких компетенцій, як аналітичне мислення, прогнозування ризиків, прийняття управлінських рішень та управління змінами. Впровадження стратегічних підходів дозволяє керівникам гнучко реагувати на виклики сучасного середовища. Керівники, які володіють стратегічним мисленням, здатні ефективно мотивувати підлеглих, сприяти командній роботі та приймати відповідальні рішення. Це підвищує загальний рівень управлінського потенціалу організації. Важливим та необхідним елементом налагодження управління є використання інформаційно-аналітичних систем. Сучасні інформаційні технології сприяють вдосконаленню процесів стратегічного планування, дозволяючи керівникам оперативно отримувати аналітичні дані та використовувати їх для прийняття ефективних рішень [1; 2; 3; 4; 5].

Стратегічне управління та планування є потужними засобами розвитку управлінського потенціалу керівників структурних підрозділів. Впровадження стратегічних підходів дозволяє підвищити ефективність управління, покращити адаптивність організацій та забезпечити довгостроковий розвиток. Подальші дослідження у цій сфері можуть бути спрямовані на визначення новітніх методів стратегічного планування та їх адаптацію до

сучасних викликів.

Список використаних джерел:

1. Вакалюк Т. А., Антонюк Д. С., Новіцька І. В., Лобанчикова Н. М., Почтовюк С. І. Модель цифрової трансформації процесу підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій. Інноваційна педагогіка. 2023. Вип. 58, т. 1. С. 190-195.

2. Вакалюк Т. А., Антонюк Д. С., Новіцька І. В., Медведєва М. О. Цифрова трансформація вищої освіти: закордонний та вітчизняний досвід. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2022. Вип. 90. С. 24-28.

3. Вакалюк Т.А., Медведєва М.О., Новіцька І.В. Методичні рекомендації щодо використання хмаро орієнтованої системи управління навчанням NeoLMS. Житомир: вид-во ФОП "О.О.Євенок", 2020. 60 с.

4. Зубкова Н. О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі. Управління школою : практичний журнал директора школи. № 28/29/30, 2019. С. 11 -14.

5. Локшина О.І., Огієнко О.В. Управління якістю освіти: монографія. Київ: Видавництво "Світ", 2018. 280 с.

References

1. Zubkova N. O. Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii v osvitnomu protsesi. Upravlinnia shkoloiu : praktychnyi zhurnal dyrektora shkoly. № 28/29/30, 2019. S. 11 -14.

2. Lokshyna O.I., Ohienko O.V. Upravlinnia yakistiu osvity: monohrafiia. Kyiv: Vydavnytstvo "Svit", 2018. 280 s.

3. Vakaliuk T. A., Antoniuk D. S., Novitska I. V., Lobanchykova N. M., Pochtoviuk S. I. Model tsyfrovoyi transformatsii protsesu pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv z informatsiinykh tekhnolohii. Innovatsiina pedahohika. 2023. Vyp. 58, t. 1. S. 190-195.

4. Vakaliuk T. A., Antoniuk D. S., Novitska I. V., Medvedieva M. O. Tsyfrova transformatsiia vyshchoi osvity: zakordonnyi ta vitchyzniani dosvid. Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy. 2022. Vyp. 90. S. 24-28.

5. Vakaliuk T.A., Medvedieva M.O., Novitska I.V. Metodychni rekomendatsii shchodo vykorystannia khmaro oriientovanoi systemy upravlinnia navchanniam NeoLMS. Zhytomyr: vyd-vo FOP "O.O.Ievenok", 2020. 60 с.